

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 57 0 Ps 121198 21 Rev
Banjaluka: 25.11.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Tanja Bundalo, predsjednik vijeća, Senad Tica i Gorjana Popadić, član vijeća, u pravnoj stvari tužitelja S.g. d.o.o. iz T., koga zastupa punomoćnik B.P., advokat iz B., protiv tuženih Republike Srpske, koju zastupa Pravobranilaštvo Republike Srpske i V.S. iz N., koga zastupa punomoćnik J. Č., advokat iz T., radi naknade štete, vrijednost spora 5.000.000,00 KM, odlučujući o reviziji tužitelja izjavljenoj protiv presude Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 121198 21 Pž 2 od 25.3.2021. godine, na sjednici održanoj 25.11.2021. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Presudom Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 121198 19 Ps 2 od 27.11.2020. godine, odbijen je tužbeni zahtjev tužitelja kojim traži da se obavežu tuženi da mu na ime naknade štete solidarno isplate iznos od 5.000.000,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 23.12.2016. godine do isplate.

Obavezan je tužitelj da tuženoj Republici Srpskoj na ime naknade troškova postupka isplati iznos od 22.500,00 KM, a tuženom V.S. iznos od 20.000,00 KM, u roku od 30 dana od dana prijema prepisa presude.

Odbijen je, preko dosuđenog iznosa, zahtjev tuženog V.S. za naknadu troškova postupka.

Presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 121198 21 Pž 2 od 25.3.2021. godine, odbijena je žalba tužitelja i potvrđena prvostepena presuda u odbijajućem dijelu odluke o tužbenom zahtjevu i dosuđujućem dijelu odluke o troškovima postupka.

Tužitelj revizijom pobija drugostepenu odluku zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se pobijana odluka preinači i tužbeni zahtjev usvoji ili da se ukine i predmet vrati sudu na ponovno suđenje.

Tuženi u odgovorima predlažu da se revizija odbije.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužitelja naveden u izreci prvostepene presude.

Nije sporno da je rješenjem Okružnog privrednog suda u Trebinju broj 62 0 St 007829 10 St od 21.10.2010. godine, nad Fabrikom ... K. a.d B. (u daljem tekstu: stečajni dužnik) čiji je vlasnik tužitelj, otvoren stečajni postupak.

Prema izvještaju stečajnog upravnika V.S. (u daljem tekstu: drugotuženi) vrijednost imovine stečajnog dužnika na dan otvaranja stečaja iznosila je 7.165.842,00 KM, a sastojala se od građevinskog zemljišta površine 64.830 m² čija vrijednost je procjenjena na iznos od 194.490,00 KM, građevinskih objekata čija vrijednost je procjenjena na iznos od 4.726.252,00 KM i inventara i zaliha čija vrijednost je procjenjena na iznos od 2.245.100,00 KM. Na isti dan ukupne obaveze stečajnog dužnika utvrđene su u iznosu od 8.293.431,00 KM. Na ročištu održanom 11.2.2011. godine, Odbor povjerenica prihvatio je izvještaj drugotuženog.

Prema konačnom izvještaju stečajnog upravnika, ukupna potraživanja stečajnih povjerenica prema stečajnom dužniku u 2016. godini, iznose 11.332.258,00 KM.

Na sjednici odbora povjerenica održanoj 6.2.2017. godine, između ostalog, odlučeno je da stečajni upravnik zakaže sjednicu skupštine povjerenica na kojoj bi se odredila prodaja cjelokupne imovine dužnika po cijeni nižoj od 1/3 procjenjene vrijednosti posljednje licitacije od 2.410.000,00 KM. Skupština povjerenica je svoju saglasnost dala na sjednici održanoj 14.3.2017. godine.

Stečajni upravnik je 12.4.2017. godine donio zaključak o prodaji cjelokupne pokretne i nepokretne imovine stečajnog dužnika drugom najpovoljnijem ponuđaču U. d.o.o. K., za iznos od 1.909.000,00 KM.

Rješenjem stečajnog suda od 17.5.2017. godine data je saglasnost za diobu stečajne mase.

Rješenjem broj 62 0 St 007829 10 St od 26.6.2017. godine zaključen je stečajni postupak i naloženo da se u sudskom registru izvrši brisanje stečajnog dužnika. Rješenjem prvostepenog suda broj 062-0-REG-17-000268 od 14.9.2017. godine izvršeno je brisanje stečajnog dužnika iz registra privrednih subjekata.

Polazeći od ovako utvrđenog činjeničnog stanja, koje ne može biti predmet pobijanja i ocjenjivanja u ovom revizijskom postupku s obzirom na izričitu zabranu sadržanu u odredbi člana 240. stav 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13-u daljem tekstu: ZPP), primjenom odredbe člana 155. i 158. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, te „Službeni glasnik RS“, broj 17/93 do 74/04 -u daljem tekstu: ZOO), u vezi sa odredbama člana 29., 30., 31. i 33. stav 6. Zakona o stečajnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj 67/02, 77/02, 38/03, 96/03, 68/07, 12/10, 16/10 i 26/10 – u daljem tekstu: ZSP), prvostepeni sud je odlučio kao u izreci.

Ocjena je prvostepenog suda da tužitelj nije dokazao da je stečajni sud kao organ tužene Republike Srpske (u daljem tekstu: prvotužena) u toku stečajnog postupka postupao nepravilno ili nezakonito, niti da je drugotuženi, kao stečajni upravnik, skrivljeno povrijedio obaveze koje je bio dužan izvršavati u tom svojstvu (član 30. stav 1. ZSP). Sud nalazi da je drugotuženi

uredno obavještavao organe stečajnog postupka o svim preduzetim radnjama i da je njegov rad kontrolisan od strane odbora povjerilaca, skupštine povjerilaca i stečajnog sudije (član 33. stav 6. ZSP), a da je tužitelj tokom stečajnog postupka prigovarao radu drugotuženog i da su njegovi prigovori odbijeni, kao i zahtjev za izuzeće stečajnog upravnika (rješenje Okružnog privrednog suda u Trebinju broj 62 0 St 007829 10 St od 23.3.2017. godine).

Sud ukazuje da je tužitelj radi dokazivanja da je pretrpio štetu koju traži u ovom postupku, predložio vještačenje po vještaku ekonomske struke i da se vještak D.R. u nalazu od 7.2.2020. godine izjasnio da nije u mogućnosti izvršiti naloženo vještačenje jer nedostaje relevantna dokumentacija. Sud je, na prijedlog tužitelja, odredio drugog vještaka u osobi Z. B. koji je podneskom od 11.6.2020. godine obavjestio sud da nije u mogućnosti izraditi nalaz iz istih razloga kao i prethodni vještak, s tim što je detaljno naveo koja mu dokumentacija nedostaje za izradu nalaza i da ga je tužitelj obavjestio da ne raspolaže sa tom dokumentacijom.

Zaključak je prvostepenog suda da tužitelj nije dokazao ni osnov odgovornosti tuženih ni visinu štete koju potražuje tužbenim zahtjevom, a teret dokazivanja je na njemu (član 123. ZPP).

Drugostepeni sud u cijelosti prihvata činjenična utvrđenja i pravne zaključke prvostepenog suda, iz kog razloga odbija žalbu tužitelja i potvrđuje prvostepenu presudu.

Cijeneći neosnovanim žalbene navode u vezi predmeta i obima vještačenja i postupanja vještaka, drugostepeni sud navodi da su vještaci određeni na prijedlog tužitelja, da im je na raspolaganju bila dokumentacija iz predmetnog spisa i iz stečajnog spisa, te da se nedostavljanje dokumentacije koja treba biti predmet vještačenja ne može stavljati na teret sudu jer stranka koja predlaže vještačenje određuje obim i predmet vještačenja, pa je „nejasno pozivanje tužitelja na odredbu člana 155. stav 3. ZPP“.

Smatra da je prvostepeni sud pravilno primjeno odredbe člana 155. i 158. ZOO kada je odbio tužbeni zahtjev u cijelosti, jer tužitelj nije dokazao da postoji odgovornost tuženih „za nastalu štetu, odnosno da postoji nezakonit ili nepravilan rad organa prvotužene“, odnosno da je drugotuženi postupao „saglasno odredbama člana 30. stav 1. ZSP“.

Drugostepena odluka je pravilna i revizioni navodi je ne dovode u opravdanu sumnju.

Tužitelj tvrdi da mu je šteta nanesena propustima u radu stečajnog suda i stečajnog upravnika, zbog čega smatra da postoji njihova solidarna odgovornost.

Prema činjeničnim navodima tužbe koja je podnesena 23.12.2016. godine, šteta je pričinjena uništavanjem ili oštećenjem imovine stečajnog dužnika (rashladni sistem u vrijednosti od 150.000,00 KM, vodotoranj u vrijednosti od 500.000,00 KM, energetske kablovi u vrijednosti od 1.000.000,00 KM, trafostanica 35710 KV u vrijednosti od 2.500.000,00 KM, dva vanjska transformatora u vrijednosti od 500.000,00 KM, kompresorska stanica u vrijednosti od 180.000,00 KM, elektroindukcione peći u vrijednosti od 200.000,00 KM, elektropeći u vrijednosti od 1.000.000,00 KM, alatnica u vrijednosti od 200.000,00 KM, upravna zgrada u vrijednosti od 100.000,00 KM i glavna hala u vrijednosti od 700.000,00 KM), te neuključivanjem u stečajnu masu imovine koju je stečajni dužnik stekao od dobavljača iz K. (pjeskara G.G.G., generator E.G.L., generator E.G.H., pjeskara G. protočna, peć za žarenje H., peć sa priborom H., peć za tvrdo lemljenje L., protočna peć za tehničku obradu H., uređaj za pranje U., peć za tvrdo lemljenje H. i uređaj za pranje F.1 DMB – prema nalazu procjenitelja R.J. od 29.1.2011. godine) u vrijednosti od 1.083.100,00 KM (procjena vještaka N.K. dipl. ing.

mašinstva u nalazu od 24.3.2010. godine) i njenom prodajom van stečajne mase za cijenu koja ne odgovara stvarnoj vrijednosti.

Tužbenim zahtjevom traži da mu tuženi solidarno, na ime naknade štete, isplate iznos od 5.000.000,00 KM sa zateznom kamatom od utuženja do isplate.

Tužitelj je samo u stečajnom postupku, u skladu sa ZSP, mogao osporavati zakonitost odluka stečajnog suda (član 11. ZSP) Stoga sud u ovoj parnici ne može ispitivati zakonitost odluka stečajnog suda, od rješenja o otvaranju stečajnog postupka do rješenja o zaključenju stečajnog postupka.

Stečajni sudija i stečajni upravnik su organi stečajnog postupka (član 3. ZSP) koji učestvuju u stečajnom postupku koji se pokreće na prijedlog stečajnih povjerilaca (član 4. stav 1.) kada nastupi platežna nesposobnost stečajnog dužnika (član 6. stav 1.). Odluke stečajnog suda su podložne ispitivanju po redovnom i vanrednom pravnom lijeku (član 11. stav 1. i 8.). Stečajni sudija imenuje stečajnog upravnika (član 12. stav 3.) sa liste stečajnih upravnika koju utvrđuje i u službenom glasniku objavljuje Vlada RS (član 26. stav 1.). Prava i obaveze stečajnog upravnika propisane su članom 29., a odgovornost članom 30. Nadzor nad stečajnim upravnikom ima stečajni sudija (član 31.) i nadzorni odbor (član 33.).

Vještak građevinsko arhitektonske struke dipl. ing. građ. M.P. je u nalazu sačinjenom 10.1.2011. godine procjenio tržišnu vrijednost nekretnina stečajnog dužnika na iznos od 4.920.742,00 KM, dok su ovlašćeni procjenitelji dipl. ing. R.J. i M.J. u nalazu sačinjenom 29.1.2011. godine procjenili pokretnu imovinu na iznos od 2.245.100,00 KM. Ove nalaze tužitelj nije doveo u opravdanu sumnju.

Iz nalaza procjenitelja (strana 94) slijedi da je imovina za koju tužitelj tvrdi da ju je stečajni dužnik nabavio u K. i čiju vrijednost je vještak N.K. procjenio na iznos od 1.083.100,00 KM, u nalazu označena s napomenom da „nije u pitanju imovina preduzeća“.

Tužitelj nije dokazao da je stečajni upravnik izvršio prodaju ove imovine po cijeni koja ne odgovara stvarnoj vrijednosti imovine u momentu njene prodaje, kao što nije dokazao ni koje su to konkretne radnje ili propusti stečajnog upravnika doveli do nanošenja štete stečajnom dužniku. Radnje i izvještaji stečajnog upravnika prihvaćeni su od strane organa koji vrše nadzor nad njegovim radom.

Tužitelj koji nije stečajni povjerilac (u stečajnom postupku nije prijavio potraživanje prema stečajnom dužniku) ne trpi štetu prodajom imovine stečajnog dužnika.

Sve i da je stečajni upravnik svojim postupanjem ili propuštanjem da preduzme određenu radnju nanio štetu imovini stečajnog dužnika (doveo do umanjenja vrijednosti stečajne mase), štetu usljed toga trpe stečajni povjerioci čije prijavljena i priznata potraživanja neće moći biti u cijelini namirena ili će biti namirena u manjem procentu. Iz obrazloženja rješenja o zaključenju stečajnog postupka proizilazi da su povjerioci višeg isplatnog reda namireni u svojim potraživanjima sa 63,66 %, dok se povjerioci opšteg isplatnog reda nisu namirili ni u jednom dijelu potraživanja.

Odredbom člana 16. Ustava Republike Srpske propisano je da svako ima pravo na jednaku zaštitu svojih prava u postupku pred sudom i drugim državnim organom i organizacijom, a odredbom člana 17. stav 1. da svako ima pravo na naknadu štete koju mu

nezakonitim ili nepravilnim radom nanese službeno lice ili državni organ, odnosno organizacija koja vrši javna ovlaštenja. Nije izričito rečeno ko snosi odgovornost za tako prouzrokovanu štetu, odnosno ko je dužan da je naknadi. Zato zakonski osnov za odgovornost pravnog lica za štetu zbog nezakonitog ili nepravilnog rada njegovog organa, može biti samo u odredbi člana 172. ZOO. Ovom odredbom je propisano da pravno lice odgovara za štetu koju njegov organ prouzrokuje trećem licu u vršenju ili u vezi sa vršenjem svojih funkcija. Dalje se primjenjuju odredbe ZOO koje generalno regulišu naknadu štete, počev od odredbe člana 16. koja propisuje da je svako dužan suzdržati se od postupka kojim se može drugom uzrokovati šteta, pa nadalje.

Prema odredbi člana 154. ZOO da bi došlo do odgovornosti za štetu u smislu opštih načela prouzrokovanja štete, potrebno je postojanje pretpostavki: subjekat odgovoran za štetu, štetna radnja, protivpravnost štetne radnje, te uzročna veza između štetne radnje i štete, a kod određene vrste odštetne odgovornosti i krivica, te opasnost stvari ili djelatnosti koje su bile uzrok štete. Shodno odredbi člana 155. ZOO šteta je umanjeње nečije imovine (obična šteta) i spriječavanje njenog povećanja (izmakla korist).

I kada se odgovornost zasniva na odredbi člana 172. ZOO, neophodno je postojanje opštih pretpostavki za odgovornost za štetu. Štetna radnja, kao jedna od pretpostavki odgovornosti za štetu, može se sastojati u postupanju suprotno nekom propisu ili postupanju suprotno pravilima struke i propisanom načinu obavljanja djelatnosti ili se može raditi o propuštanju postupanja po propisu ili u skladu sa pravilima struke, što znači može se sastojati u činjenju ili nečinjenju. Štetna radnja organa prvotužene mora biti vezana uz određeni postupak i djelovanje tog organa.

Nepravilnim radom organa prvotužene (stečajnog suda) može se smatrati samo ono postupanje koje je suprotno opštim pravnim načelima i pravilima struke, odnosno kada se radi o pogrešnoj primjeni pravne norme koja je potpuno jasna, koja ne zahtjeva posebno tumačenje i u čijoj primjeni nije bilo nikakvih dilema u praksi. U protivnom stečajni sud- sudija ne bi mogao samostalno i nezavisno obavljati svoju dužnost bez straha za izraženo pravno shvatanje i primjenu prava.

Tužitelj nije dokazao koja je to radnja stečajnog sudije bila suprotna propisu ili pravilima struke i propisanom načinu obavljanja djelatnosti ili da se radilo o propuštanju postupanja po propisu, a da mu je time nanijeta šteta.

Neosnovani su revizioni navodi o povredi odredbi člana 154. i 155. ZPP.

Stečajni sud je 8.1.2020. godine donio rješenje broj 57 0 Ps 121198 19 Ps 2 kojim je na prijedlog tužitelja odredio vještačenje po vještaku ekonomske struke D.R. U pogledu ličnosti vještaka tužitelj nije prigovarao, kao ni predmetu i obimu vještačenja s obzirom da je određen onako kako ga je opredjelio na ročišnom zapisniku od 2.12.2019. godine. Nakon što je vještak 7.2.2020. godine dostavio nalaz u kome se izjasnio da ne može udovoljiti rješenju suda zbog nedostatka dokumentacije koja je osnov za nalaz, sud je rješenjem od 19.5.2020. godine za vještaka odredio Z.B., s obzirom da su se tuženi protivili prijedlogu tužitelja da vještačenje obavi vještak D.O.. Predmet i obim vještačenja ostao je identičan. Dopisom od 10.6.2020. godine, vještak je obavjestio sud da ne može postupiti po rješenju zbog nedostatka dokumentacije, navodeći o kojoj dokumentaciji je riječ.

Na ročištu održanom 24.8.2020. godine, na zahtjev tužitelja, saslušan je vještak Z. B. koji je ostao pri iznesenoj tvrdnji o nemogućnosti izrade nalaza. Tužitelj je na ročištu izjavio da

je traženu dokumentaciju dostavio vještaku „e- meilom o čemu ima dokaz koji trenutno ne posjeduje“, što ponavlja i u reviziji ne prilažući dokaz o tome, pa ovaj sud tu tvrdnju nalazi paušalnom. Vještak Z.B. je na ročištu objasnio da je „imao uvid u svu dokumentaciju i u stečajnom i u predmetnom spisu“, ali da mu je i „pored te dokumentacije“ za izradu nalaza u skladu sa rješenjem suda bila potrebna i druga dokumentacija o čemu je upoznao i tužitelja i njegovog punomoćnika, ali da od njih nije dobio traženu dodatnu dokumentaciju.

Kod činjenice da je vještak imao uvid u stečajni spis sa svom dokumentacijom koja je u njemu sadržana i da je to dokumentacija koju imaju tuženi kao organi stečajnog postupka, ne može se utemeljenim prihvatiti revizioni navod da je vještak tražio dokumentaciju „samo od jedne strane“ i da je mogao sačiniti nalaz da je „dokumentaciju tražio od drugotuženog“.

Temeljem odredbe člana 248. ZPP odlučeno je kao u izreci.

Predsjednik vijeća
Tanja Bundalo

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić